

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В. ДОКУЧАЄВА

Уведено в дію наказом ректора
ХНАУ ім. В.В. Докучаєва
від «29» серпня 2018 р. № 561

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до розроблення, оформлення, рецензування та затвердження
освітньої (освітньо-професійної) програми

Харків – 2018

Укладачі:

Ульянченко О.В. – ректор, член-кореспондент НААН України, доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу, підприємництва і організації виробництва.

Шелудько Р.М. – перший проректор, кандидат економічних наук, професор кафедри маркетингу, підприємництва і організації виробництва.

Гуторов О.І. – завідувач кафедри менеджменту і адміністрування, доктор економічних наук, професор.

Пустовойт Т.П. – керівник навчального відділу.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
1. Профіль освітньої (освітньо-професійної) програми.....	6
2. Перелік компонент освітньої (освітньо-професійної) програми та їх логічна послідовність.....	12
3. Форма атестації здобувачів вищої освіти.....	15
4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої (освітньо-професійної) програми.....	16
5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої (освітньо-професійної) програми.....	16
6. Список рекомендованих джерел.....	18
7. Додаток А. Зразок титульного листа освітньої (освітньо-професійної) програми.....	19
8. Додаток Б. Зразок листа погодження.....	20
9. Додаток В. Зразок передмови.....	21
10. Додаток Г. Вибір загальних компетентностей з переліку проекту Тюнінг.....	22
11. Додаток Д. Орієнтовний перелік професійних компетентностей.....	23

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до розроблення та оформлення освітньої (освітньо-професійної) програми складені відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, листа Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017р. №1/9-239.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра або молодшого спеціаліста визначається університетом.

Ступінь магістра здобувають за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 -120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 %.

Освітня (освітньо-професійна) програма формується відповідно до зразка, рекомендованого Міністерством освіти і науки України (лист МОНУ від 28.04.2017 р. № 1/9-239). Під час її формування необхідно дотримуватися вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціальності за певним рівнем вищої освіти. До структури освітньої (освітньо-професійної) програми входять:

1. Титульний аркуш.
2. Лист погодження.

3. Передмова.
4. Профіль освітньої (освітньо-професійної) програми.
5. Перелік компонент освітньої (освітньо-професійної) програми та їх логічна послідовність.
6. Форма атестації здобувачів вищої освіти.
7. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої (освітньо-професійної) програми.
8. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої (освітньо-професійної) програми.

На **титульному аркуші** (дод. А) освітньої (освітньо-професійної) програми слід зазначити:

- > повну назву освітньої (освітньо-професійної) програми;
- > відповідність освітньої (освітньо-професійної) програми рівню вищої освіти (першого/другого);
- > шифр і найменування спеціальності та галузі знань, що вказують відповідно до переліку галузей знань і спеціальностей за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 (зі змінами);
- > назву кваліфікації (за наявності).

У **листі - погодженні** (дод. Б) освітньої (освітньо-професійної) програми потрібно вказати номер і дату протоколу засідання кафедри, яка є випусковою за певною спеціальністю, та вченої ради відповідного факультету.

Освітня (освітньо-професійна) програма затверджується вченою радою університету і вводиться в дію наказом ректора.

У **передмові** (дод. В) необхідно надати інформацію про учасників проектної групи освітньої (освітньо-професійної) програми, зазначивши вчене звання, посаду, науковий ступінь. Проектна група формується завідувачем кафедри, яка є випусковою за певною спеціальністю, і затверджується наказом ректора. Головою проектної групи є гарант освітньої програми.

Проектна група повинна складатися з науково-педагогічних або наукових

працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи, мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (не входили) до жодної проектної групи цього або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проектної групи з цієї самої спеціальності в цьому навчальному закладі).

Керівником проектної групи призначають одного з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше ніж десять років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії та ступеня магістра і п'ять років - для освітнього ступеня бакалавра. Керівник проектної групи не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проектними групами, за винятком керівництва проектними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в цьому закладі вищої освіти.

До складу проектної групи спеціальності встановлюються додаткові вимоги:

- для освітнього ступеня бакалавра в складі групи повинні бути не менше ніж три особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання;

- для освітнього ступеня магістра в складі групи повинні бути не менше ніж три особи, які мають науковий ступінь і вчене звання, з них один доктор наук та/або професор;

- для освітньо-наукового ступеня доктора філософії в складі групи повинні бути не менше ніж три особи, які мають науковий ступінь і вчене звання, з них не менше двох докторів наук та/або професорів.

Кількість членів проектної групи (групи забезпечення) є достатньою, якщо на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності (для дистанційної форми навчання - не більше 60 здобувачів)

За наявності рецензій-відгуків зовнішніх стейкхолдерів указують їхні прізвища, ім'я, по батькові, посади, назви підприємств (організацій, компаній).

Рецензія-відгук формується зовнішніми стейкхолдерами (підприємствами, організаціями, компаніями тощо) з метою оцінки визначених

в освітній (освітньо-професійній) програмі очікуваних результатів навчання (компетентностей), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти. Під час розробки освітньої (освітньо-професійної) програми відбувається її обговорення зі стейкхолдерами, ураховуються їхні пропозиції та зауваження.

Після отримання рецензії-відгуку освітню (освітньо-професійну) програму виносять на розгляд вченої ради відповідного факультету.

1. Профіль освітньої (освітньо-професійної) програми

Розділ 1. Загальна інформація

1.1. Повна назва закладу вищої освіти і структурного підрозділу.

Указують назву закладу вищої освіти і повну назву університету, у якому здійснюється навчання.

1.1. Ступінь вищої освіти і назва кваліфікації мовою оригіналу.

Указують ступінь вищої освіти і повну назву кваліфікації мовою оригіналу, які присуджують на основі успішного завершення освітньої (освітньо-професійної) програми.

Доцільно включити назву кваліфікації англійською мовою (бажано - офіційний переклад). Треба переконатися, що вказана назва є такою самою, як у дипломі, додатку до диплома, в акредитаційній інституції.

1.2. Офіційна назва освітньої (освітньо-професійної) програми.

Указують назву освітньої (освітньо-професійної) програми.

Тип диплома та обсяг освітньої освітньо-професійної програми.

Указують тип диплома - одиничний, подвійний. Обсяг зазначають у кредитах ЄКТС, термін навчання - у роках.

Наприклад: диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1,4 року.

Навчання за програмою «Подвійний диплом» дозволяє студентам одночасно отримати два дипломи: українського державного зразка Харківського національного аграрного університету ім. В.В.Докучаєва та

європейського зразка одного із запропонованих закордонних партнерських закладів вищої освіти за спільною освітньою програмою:

Наприклад : диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки (українського державного зразка Харківського національного аграрного університету ім. В.В.Докучаєва) та диплом бакалавра (Республіка Польща).

1.3. Наявність акредитації. Подають інформацію про акредитацію освітньої (освітньо-професійної) програми, у т. ч. іноземну чи міжнародну. Зазначають:

- > назву організації, яка надала акредитацію освітній (освітньо-професійній) програмі;
- > країна, де розташовано цю організацію;
- > період акредитації (указується рік акредитації).

1.4. Цикл/рівень.

Указують цикли/рівні програми в трьох рамках кваліфікацій: FQ-EHEA, EQF-LLL і Національній рамці кваліфікацій.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	FQ-EHEA	Перший цикл
	EQF-LLL	Рівень 6
	НРК України	Сьомий кваліфікаційний рівень
Другий (магістерський) рівень вищої освіти	FQ-EHEA	Другий цикл
	EQF-LLL	Рівень 7
	НРК України	Восьмий кваліфікаційний рівень

1.7. Передумови. Зазначають вимоги щодо попередньої освіти. За необхідності вказують обмеження переходу на освітню (освітньо-професійну) програму.

Наприклад: Наявність ступеня бакалавра (наявність повної середньої освіти або наявність ступеня молодшого бакалавра).

1.8. Мова(и) викладання. Указується мова навчання. *Наприклад:* «українська», «англійська».

1.9. Термін дії освітньої (освітньо-професійної) програми. Указують термін дії освітньої (освітньо-професійної) програми до її наступного планового оновлення. Цей термін не може перевищувати періоду акредитації.

1.10. Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої (освітньо- професійної) програми. Указують адресу сторінки освітньої

(освітньо-професійної) програми в закладі вищої освіти. *Тимчасово: сторінка кафедри та/або факультету на офіційному сайті.*

Розділ 2. Мета освітньої (освітньо-професійної) програми

Зазначають чітко та коротке формулювання освітньої (освітньо-професійної) програми (в одному - двох реченнях).

Наприклад: підготовка кваліфікованих фахівців (бакалаврів) з організації та ведення садово-паркового господарства, надання їм теоретичних знань і компетентностей для вирішення завдань за принципами екологічно-орієнтованого садово-паркового господарства та ландшафтного дизайну; збереження природного біологічного різноманіття, забезпечення безперервного, високоефективного виконання насадженнями екологічних, економічних, етносферних і соціальних функцій на місцевому, національному (державному) та глобальному рівнях.

Розділ 3. Характеристика освітньої (освітньо-професійної) програми

3.1. Предметна сфера (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності)). *Зауваження:* указують конкретну предметну сферу освітньої (освітньо-професійної) програми. Якщо освітня (освітньо-професійна) програма є мульти- чи міждисциплінарною, то наводять перелік її основних компонент, а також орієнтовний обсяг кожної компоненти у відсотках від загального обсягу освітньої (освітньо-професійної) програми. *Вимога (для всіх рівнів підготовки): обов'язкові дисципліни (загальні та професійні) і дисципліни за вибором здобувача (загальні та професійні) повинні бути в пропорції 75:25.*

3.2. Орієнтація освітньої програми. Освітньо-професійна (для бакалавра, магістра); освітньо-наукова (для магістра, доктора філософії). Відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти освітньо-професійна й освітньо-наукова програми можуть мати академічну або прикладну орієнтацію. Доцільно коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні (спеціалізаційні) акценти.

3.3. Основний фокус освітньої програми та спеціалізації. Зазначають загальну/спеціальну освіту в галузі/предметній сфері/спеціальності та ключові слова (5-7). *Наприклад: спеціальна освіта і професійна підготовка в галузі садово-паркового господарства. Головну увагу приділено підготовці фахівців базової кваліфікації, які мають реалізувати сучасні принципи та підходи сталого природокористування й ефективного садово-паркового господарства* Ключові слова: *озеленення, парк, декоративність, ландшафт, композиція.*

3.4. Особливості програми. У цьому розділі можуть бути подані вимоги щодо міжнародної мобільності, обов'язкових виробничих практик тощо. *Наприклад: обов'язковий семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою; вимагає спеціальної практики тощо.* Також можуть бути зазначені узгодженість освітньої програми із програмами інших країн, експериментальний характер освітньої програми та інші особливості, які надає Закон України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії.

Розділ 4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

4.1. Придатність до працевлаштування. Коротко зазначають види економічної діяльності, професійні назви робіт (за Державним класифікатором професій України), можливості професійної сертифікації.

Коротко вказуються основні посади, місця праці, професійні можливості, доступ до професійної або державної акредитації тощо. У випадку регульованих професій вказується відповідний титул та пов'язані із ним права. Бажано дати посилання на відповідну правову базу.

4.2. Подальше навчання. Указують можливості для продовження навчання на вищому рівні. *Наприклад: для освітнього ступеня бакалавр - продовження навчання здобувачів вищої освіти для отримання освітнього ступеня магістр; для освітнього ступеня магістр - продовження навчання здобувачів вищої освіти для отримання першого наукового ступеня доктора філософії.*

Розділ 5. Викладання та оцінювання

5.1. Викладання та навчання. Коротко (до 3-х рядків) описують основні підходи, методи і технології, які використовують у програмі. *Наприклад:* комбінація лекцій, лабораторних, практичних, семінарських занять із розв'язанням ситуаційних завдань і використанням кейс-методів, ділових ігор, міждисциплінарних тренінгів, що розвивають комунікативні та лідерські навички й уміння працювати в команді; виконання проектів, дослідницькі лабораторні роботи, підготовка дипломної роботи.

5.2. Оцінювання. Наводять методи оцінювання. *Наприклад:* усні, письмові (у формі тестових завдань та ситуаційних задач) екзамени, заліки, звіти про виробничі практики, поточний контроль, кваліфікаційний екзамен, захист дипломної роботи тощо.

Розділ 6. Програмні компетентності

6.1. Інтегральна компетентність (ІК). Формулюють шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей освітньої (освітньо-професійної) програми.

6.2. Загальні компетентності (ЗК). З урахуванням особливостей конкретної освітньої програми (додаткові до визначених стандартом) вибирають компетентності з переліку загальних компетентностей проекту Тюнінг. Виділяють:

- > компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, у професійному стандарті;
- > компетентності, визначені закладом вищої освіти.

Передбачається, що в стандарті вищої освіти буде визначено 8 - 12 загальних компетентностей, які в основному вибирають із переліку проекту Тюнінг (дод. Г). Під час заповнення підпункту «Загальні компетентності» рекомендовано використовувати інформацію із загального переліку компетентностей відповідно до проекту стандарту вищої освіти.

6.3. Фахові компетентності спеціальності (ФК). Фахові компетентності

формулюють з урахуванням категорій компетентностей: знання, уміння, комунікація, автономія і відповідальність. Рекомендується використовувати міжнародні зразки (проект Тюнінг) (дод. Д). Виділяють:

> компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, у професійному стандарті;

> компетентності, визначені закладом вищої освіти.

Якщо освітня (освітньо-професійна) програма передбачає наявність декількох неформальних спеціалізацій, то програмні компетентності доцільно формулювати для кожної спеціалізації зокрема. Передбачається, що в стандарті вищої освіти буде визначено 15 - 18 фахових (спеціальних) компетентностей.

Розділ 7. Програмні результати навчання

Виділяють:

> програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності (стандарт визначає нормативний зміст підготовки - 15 - 20 узагальнених результатів навчання, що корелюються з програмними компетентностями) та, за наявності, професійним стандартом;

> програмні результати навчання, визначені закладом вищої освіти (як правило, не більше п'яти).

Рекомендується класифікувати програмні результати навчання за такими критеріями: «Знання та розуміння», «Застосування знань та розуміння», «Формування суджень».

Наводять перелік основних програмних результатів навчання (рекомендована кількість - від 15 до 20). Під час формулювання Програмних результатів навчання рекомендується враховувати міжнародні зразки (формулювання), наприклад, розроблені в проекті Тюнінг (TUNING).

Розділ 8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

8.1. Кадрове забезпечення. Указують специфічні характеристики кадрового забезпечення, включаючи можливу участь закордонних фахівців.

8.2. Матеріально-технічне забезпечення. Указують специфічні

характеристики матеріально-технічного забезпечення.

8.3. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення. Указують специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення.

Розділ 9. Академічна мобільність

9.1. Національна кредитна мобільність. Указують, наприклад, укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування тощо.

9.2. Міжнародна кредитна мобільність. Указують, наприклад, укладені угоди про міжнародну академічну мобільність, про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання здобувачів тощо.

9.3. Навчання іноземних здобувачів вищої освіти. Указують умови та особливості освітньої програми в контексті навчання іноземних громадян.

2. Перелік компонент освітньої (освітньо-професійної) програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньої (освітньо-професійної) програми.

Заповнюючи **Перелік компонент освітньої (освітньо-професійної) програми**, необхідно відобразити **обов'язкові** (включає два цикли: загальної підготовки (дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки) та професійної підготовки (дисципліни природничо-наукової та професійно-орієнтованої підготовки) та **вибіркові компоненти освітньої (освітньо-професійної) програми** (включає два цикли: загальної підготовки (дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки) та професійної підготовки (дисципліни природничо-наукової та професійно-орієнтованої підготовки)).

До компонент **освітньої (освітньо-професійної) програми** входять:

- навчальні дисципліни;
- практики;

- кваліфікаційний екзамен;
- дипломна робота.

Під час заповнення переліку компонент потрібно врахувати: 1) зміст циклу загальної підготовки має бути загальним для освітньої програми та однаковим у межах однієї галузі знань відповідних ступенів вищої освіти; перелік предметів циклу загальної підготовки обов'язкової компоненти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти бажано максимально уніфікувати (зважаючи на специфіку професійної підготовки фахівця). До нього рекомендується включати такі дисципліни, як філософія (філософія, етика, естетика, логіка), політологія, основи економічних теорій, правознавство (основи права та основи конституційного права України), історія України (історія України, українська культура та українознавство), ділова українська мова, релігієзнавство, психологія, іноземна мова; 2) необхідно зменшити кількість навчальних дисциплін всіх циклів шляхом поєднання їх змісту, який має спільну предметну спрямованість.

Також необхідно вказати кількість кредитів, які заплановані на компоненту і форму підсумкового контролю. Під час планування обов'язкових та вибіркового компонент **освітньої (освітньо-професійної) програми** слід ураховувати те, що згідно із Законом України «Про вищу освіту» здобувачі мають право на «вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для певного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету».

Механізм реалізації права здобувачів на вибір навчальних дисциплін в університеті діє відповідно до «Положення про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва». Рекомендується використовувати як блочні

форми вибору, так і повністю вільний вибір дисциплін здобувачами вищої освіти.

Шифр н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, дипломна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю*
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки			
ОЗК 1			
ОЗК 2			
Цикл професійної підготовки			
ОПК 1			
Загальний обсяг обов'язкових компонент			
Вибіркові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки			
ВЗК 1			
ВЗК 2			
Цикл професійної підготовки			
ВПК 1			
ВПК 2			
Загальний обсяг вибірових компонент			
Загальний обсяг освітньої програми			

*Екзамен, ПМК(залік)

2.2. Структурно-логічна схема освітньої (освітньо-професійної) програми.

У структурно-логічній схемі освітньої (освітньо-професійної) програми потрібно відобразити послідовність вивчення компонент освітньої програми. Рекомендується подавати схему в графічному вигляді.

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Подають інформацію про види (форми) підсумкової атестації та документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження.

Наприклад:

Атестація випускників освітньої (освітньо-професійної) програми спеціальності Шифр__ «Назва» проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, захисту дипломної роботи для здобувачів вищої освіти

другого (магістерського) рівня денної форми навчання, комплексного кваліфікаційного екзамену для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра (магістра) із присвоєнням кваліфікації: Магістр з _____ за спеціалізацією _____ (Бакалавр з _____ за спеціалізацією _____). Атестація здійснюється відповідно до «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва».

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Заповнюючи матрицю необхідно вказати:

> **по горизонталі** - усі закодовані обов'язкові компоненти (ОК) та вибіркові компоненти/блоки (ВБ): навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційний екзамен, дипломна робота (див. пункт 2.1. «Перелік компонент ОП»);

> **по вертикалі** - усі програмні компетентності (див. Розділ 6).

На перетині знаком «+» визначається взаємозв'язок між компонентами й отриманими компетентностями. Слід урахувати, що одна й та сама компетентність може відповідати різним компонентам освітньої програми.

	ОК 1	ОК 2	...	ОК п	ВБ 1	ВБ 2	...	ВБ m
ЗК 1			+	+				+
ЗК 2	+			+	+	+	+	+
ЗК 3	+	+				+		
...								
ФК 1	+		+		+			+
ФК 2	+	+		+	+	+	+	+
ФК 3	+	+		+	+	+	+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Заповнюючи матрицю необхідно вказати:

- > **по горизонталі** - усі заcodedані обов'язкові компоненти (ОК) і вибіркові компоненти/блоки (ВК): навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційний екзамен, дипломна робота (див. пункт 2.1. «Перелік компонент ОП»);
- > **по вертикалі** - усі програмні результати навчання (див. Розділ 7).

На перетині знаком «+» позначають взаємозв'язок між компонентами і програмними результатами навчання.

	ОК 1	ОК 2	...	ОК п	ВК 1	ВК 2	...	ВК m
ПРН 1	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 2	+	+	+	+	+	+	+	+
...	+	+		+		+		+
ПРН п	+			+		+	+	+

Список рекомендованих джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» в редакції від 01.01.2018р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Лист Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 р. № 1/9-239 [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: https://www.nung.edu.ua/files/attachments/lyst_mon_1_9-239_vid_28.04.2017_r._prymirnyu_vzirec_osvitno-profesiynoyi_programy.pdf.
3. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова; за ред. В. Г. Кременя 2-ге вид., перероб. і допов. - Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. - 100 с.
5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.
6. Проекти **Стандартів вищої освіти (СВО) – Інститут модернізації змісту освіти** [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/1719-2/>.

Розглянуто і затверджено рішенням вченої ради ХНАУ
ім. В.В. Докучаєва від «29» серпня 2018 р., протокол № 13 .

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Назва ОПП/ОНП»

першого/другого рівня вищої освіти
за спеціальністю шифр Назва
галузі знань шифр Назва
Кваліфікація: Назва кваліфікації

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Харківського національного аграрного
університету ім. В.В. Докучаєва

Голова вченої ради

професор _____ О.В. Ульяновченко
(протокол № від _____ 20 р.,
наказ № від _____ 20 р.)

Освітню програму введено в дію з . .20 р.

Ректор університету

професор _____ О.В. Ульяновченко

ЛИСТ - ПОГОДЖЕННЯ

**освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство
галузі знань 20 Аграрні науки і продовольство**

Голова вченої ради факультету
лісового господарства,
канд. с.-г. наук, доцент
(протокол № від ____20__ р.)

М.М. Ведмідь

Завідувач кафедри садово-
паркового господарства,
доктор біол. наук, професор
(протокол № від ____20__ р.)

М.О. Горін

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми),
доктор біол. наук, професор

Г.Т. Гревцова

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проектною групою в складі:

1. завідувач кафедри садово-паркового господарства, професор, доктор біол. наук ***Горін Микола Олександрович***;
2. професор кафедри садово-паркового господарства, доктор біол. наук ***Гревцова Ганна Терентіївна – голова робочої групи***;
3. доцент кафедри садово-паркового господарства, канд. с.-г. наук ***Булат Андрій Геннадійович***;
4. доцент кафедри садово-паркового господарства, канд. с.-г. наук ***Трунов Олександр Петрович***;
5. Доцент кафедри садово-паркового господарства, канд. с.-г. наук ***Познякова Світлана Іванівна***;
6. доцент кафедри садово-паркового господарства, канд. с.-г. наук ***Слюсарчук Валерій Євгенович***.

Наказ університету про створення проектної групи. Проектну групу створюють до початку роботи над освітньою(освітньо-професійною) програмою.

**Вибір загальних компетентностей з переліку проекту Тюнінг
(не є вичерпним)**

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 4. Знання і розуміння предметної сфері та розуміння професії.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 6. Здатність спілкуватись іншими мовами.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 9. Здатність учитися і бути сучасно навченим.
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 12. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації.
- ЗК 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 14. Уміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
- ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 16. Здатність працювати в команді.
- ЗК 17. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 18. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 19. Здатність спілкуватися з фахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей).
- ЗК 20. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 21. Здатність працювати в міжнародному контексті. Здатність працювати автономно.
- ЗК 22. Здатність розробляти проекти й управляти ними. Схильність до безпеки.
- ЗК 23. Дух підприємництва, здатність виявляти ініціативу. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 24. Здатність оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань та взятих зобов'язань.
- ЗК 25. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 26. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.
- ЗК 27. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

**Орієнтовний перелік фахових компетентностей
(не є вичерпним)**

ФК 1. Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в предметній сфері.

ФК 2. Володіння основами проектування, експлуатації та технічного обслуговування об'єктів і систем.

ФК 3. Здатність застосовувати принципи енергозбереження у своїй професійній діяльності.

ФК 4. Здатність використовувати навички роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення експериментальних і практичних завдань.

ФК 5. Здатність застосовувати знання законодавства і державних стандартів України.

ФК 6. Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

ФК 7. Знання та володіння методами опису, ідентифікації та класифікації об'єктів виробництва.

ФК 8. Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії та практики управління, автоматизації технологічних процесів промисловості.

ФК 9. Здатність підтримувати функціонування систем галузевого менеджменту на підприємствах.

ФК 10. Здатність аналізувати існуючі процеси виробництва, проектувати сучасні ефективні процеси виробництва з використанням принципів ІТ-технологій.

ФК 11. Здатність використовувати знання й практичні навички щодо техніко-економічного обґрунтування вибору сировини, устаткування технологічних об'єктів та оптимізації їх функціонування.

ФК 12. Здатність використовувати знання й практичні навички щодо експлуатації, обслуговування і контролю працездатності.

ФК 13. Уміння застосовувати математичні знання для освоєння теоретичних основ і практичного застосування методів аналізу, проектування технологічних параметрів і властивостей матеріалів.

ФК 14. Уміння застосовувати сучасні експериментальні методи для оцінки якості матеріалів у лабораторних умовах і в умовах виробництва.

Дозволяється використовувати інші компетентності відповідно до професійної галузі.